

Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i
Linköpings stift 2005

HYCKLINGE KYRKA

Hycklinge socken
Kinda kommun
Linköpings stift
Östergötlands län

ÖSTERGÖTLANDS LÄNSMUSEUM

Raoul Wallenbergs plats • Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013-23 03 00 • Fax 013-14 05 62
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

HYCKLINGE KYRKA

Kulturhistorisk inventering av kyrkobyggnader och kyrkomiljöer i Linköpings stift
Delrapport september 2005

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Kulturminneslagen.....	3
Kulturhistorisk bedömning.....	3
Inventeringens uppläggning och rapport.....	4
HYCKLINGE KYRKA.....	5
BESKRIVNING OCH HISTORIK.....	5
SOCKNEN.....	6
KYRKOMILJÖN.....	6
KYRKOGRÅRDEN.....	7
KYRKOBYGGNADEN.....	7
Exteriör beskrivning.....	9
Interiör beskrivning.....	10
KULTURHISTORISK BEDÖMNING.....	12
Kyrkogården.....	12
Kyrkobyggnaden.....	12
HÄNDELSELISTA.....	13
ÖVRIGT.....	16
Aktuella skyddsformer.....	16
Källor.....	16
Kartor.....	16

Inledning

Bakgrund

Med utgångspunkt i behovet av att förbättra kunskapsunderlaget för våra kyrkobyggnader och kyrkomiljöer genomförs en stiftsövergripande kulturhistorisk inventering. På uppdrag av Linköpings stift utför Östergötlands länsmuseum inventeringen inom stiftets del av Östergötlands län. Arbetet bekostas av medel från den kyrkoantikvariska ersättningen och påbörjades under år 2004. Projektet beräknas vara avslutat vid utgången av år 2006. Inventeringen berör de till Svenska kyrkan hörande kyrkobyggnader som omfattas av kulturminneslagen. Lagen gäller de kyrkobyggnader som är tillkomna före utgången av år 1939 och ytterligare några som skyddas genom särskilt beslut av Riksantikvarieämbetet. Denna rapport utgör en delrapport i inventeringen vars resultat kommer att sammanställas och analyseras i en stiftsövergripande rapport.

Syfte

De stiftsövergripande inventeringarnas syfte är:

- att lyfta fram och öka förståelsen för kyrkans kulturvärden och att främja kontakterna mellan kyrkan och kulturmiljövården
- att skapa ett underlag för församlingarnas/samfälligheternas planering och förvaltning av kyrkan/kapellet och för vård- och underhållsplaner
- att sammanställa ett enhetligt och tillgängligt kunskapsunderlag med beskrivning av och historik för den enskilda kyrko/kapellbyggnaden samt en bedömning av de kulturhistoriska värdena. Inventeringen blir samtidigt en samlad dokumentation och överblick av kyrkobyggnader/kapell och kyrkomiljöer i stiftet från 2000-talets första decennium.
- att skapa ett underlag för handläggning av kyrkoantikvariska ärenden och för bedömning av var det är särskilt viktigt att stödja insatser med kyrkoantikvarisk ersättning.

Kulturminneslagen

Enligt Lag om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950) skall Svenska kyrkans *kyrkobyggnader*, *kyrkotomter* och *begravningsplatser* vårdas och underhållas så att deras kulturhistoriska värde inte minskas. Tillstånd måste sökas hos länsstyrelsen för att göra väsentliga förändringar av kyrkobyggnaden.

Kulturhistorisk bedömning

Den kulturhistoriska bedömningen görs utifrån principer som tagits fram av och fortlöpande diskuteras med representanter för Linköpings stift, länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmar, och Östergötlands län samt läns museerna i Jönköpings och Kalmar län. En kulturhistorisk bedömning är aldrig definitiv utan hela tiden föremål för omvärderingar. Bedömningen utgår från såväl den enskilda kyrkobyggnadens värden som kyrkomiljöns i sin helhet, men också till värden i förhållande till andra kyrkobyggnader i stiftet och övriga landet. Inför varje planerad förändring skall tillstånd inhämtas från länsstyrelsen och varje ärende behandlas där från fall till fall. Den kulturhistoriska bedömningen utgör underlag för beslut om vilka åtgärder som kan vara berättigade till kyrkoantikvarisk ersättning.

Inventeringens uppläggning och rapport

Rapporten består av en historik över kyrkobyggnaden, en beskrivning av exteriör och interiör, fotografier och en kulturhistorisk bedömning. Arbetet har varit uppdelat i en fältdel med inventering och fotografering samt en arkivgenomgång. De aktuella arkiv som gått igenom har främst varit läns museets topografiska arkiv och Antikvarisk-topografiska arkivet, Riksantikvarieämbetet i Stockholm. Uppgifter har vidare hämtats från aktuell litteratur däribland hembygds litteratur. I viss mån har lantmäteriets handlingar och kartor nyttjats. De i rapporten redovisade arkivuppgifterna utgör en sammanfattning av genomgångna arkiv och ska inte ses som en komplett beskrivning av händelser i kyrkobyggnadens historia. Arbetet inkluderar en omfattande fotodokumentation varav endast en mindre del är presenterad i denna rapport. Delar av inventeringsmaterialet görs tillgängligt via Kulturmiljövårdens bebyggelseregister, vilket är ett informationssystem som förvaltas av Riksantikvarieämbetet (www.raa.se).

Fältarbetet, fotografering och rapportsammanställningen har utförts av antikvarie Anna Lindqvist vid Östergötlands läns museum. Rapporterna finns tillgängliga på Linköpings stift, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Östergötlands läns museum samt på respektive kyrklig samfällighet.

HYCKLINGE KYRKA

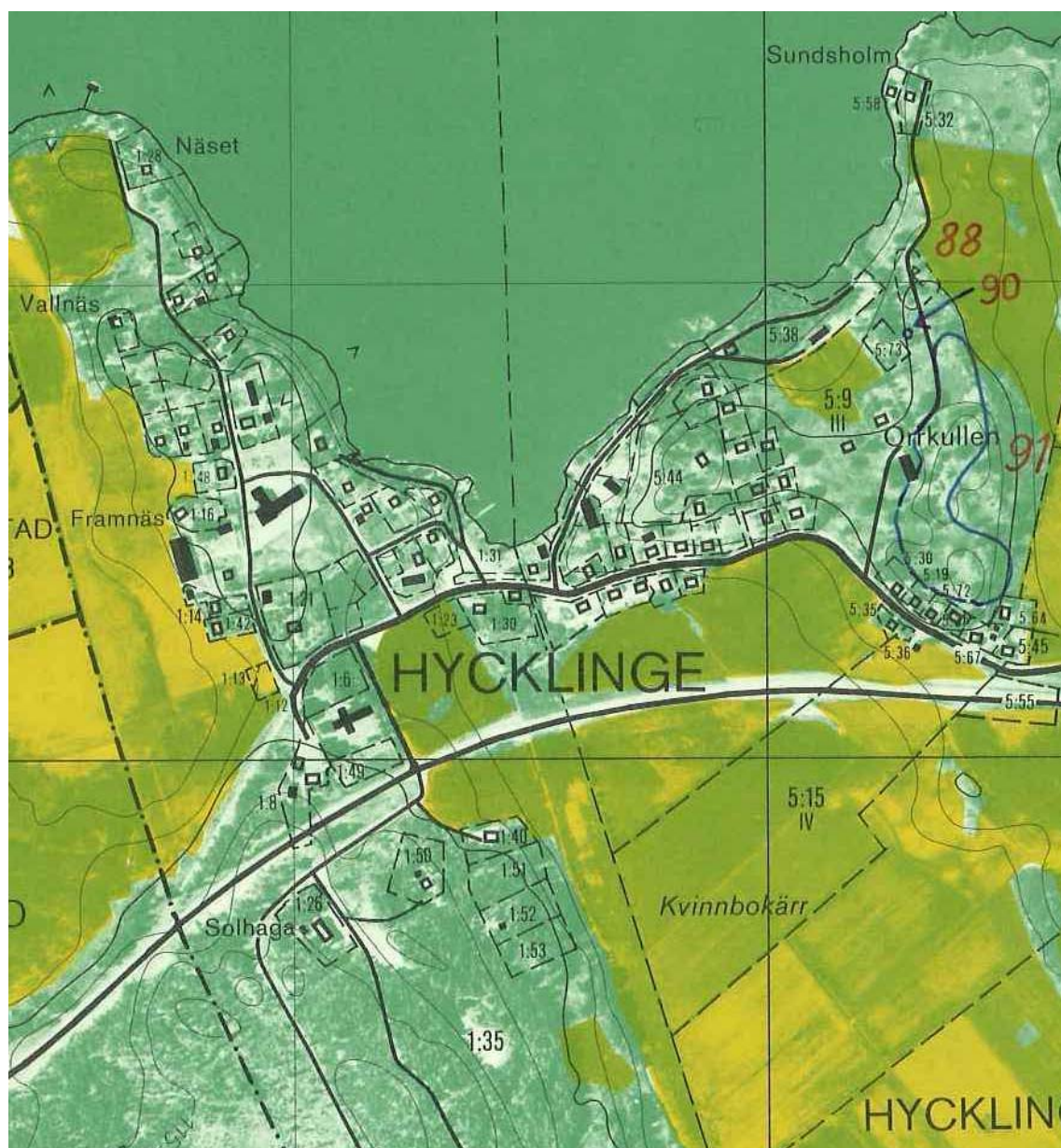
Kinda Hycklinge 1:49, Hycklinge socken, Kinda kommun, Kinda härad, Östergötlands län och landskap, Linköpings stift

Hycklinge är en medeltida socken och belägen i länets södra del som gränsar mot Kalmar län. Den äldsta kända kyrkan var en medeltida tornlös stenkyrka, som ersattes av en ny kyrkobyggnad 1778. Delar av den medeltida kyrkans murar ingick i den nya kyrkan, som ritades av arkitekt Olof Tempelman vid Överintendentsämbetet och uppfördes av stiftsmurmästaren Petter Andersson. Långhuset kompletterades fem år senare med ett torn. Redan efter några år konstaterades det att långhusets södra mur var mycket dåligt grundlagd och det beslöts att riva kyrkan. Tornet fick stå kvar och i anslutning till det uppfördes ett nytt långhus 1793 efter ritningar av arkitekt Per Wilhelm Palmroth, Överintendentsämbetet och med Casper Seurling som byggmästare. Kyrkan fick ett rektangulärt långhus med tresidigt avslutat korparti, sakristia mitt på norra sidan och torn i väster. Kyrkan har vitputsade fasader, symmetriskt placerade rundbågiga fönsteröppningar och ett relativt flackt plåtklätt tak. Huvudingången är via tornet i väster, men en ingång finns även centralt på södra sidan. Interiören präglas i stort sett av två tidsskeden; det sena 1700-talet och Kurt von Schmalensees renovering 1961.

BESKRIVNING OCH HISTORIK

Hycklinge på häradskartan 1868-1877, blad Hycklinge.

Utsnitt ur ekonomiska kartans blad 076 41, Hycklinge 1980.

SOCKNEN

Hycklinge är en medeltida socken. Socken är belägen i länets södra del och tillhör södra Östergötlands skogsbygd och gränsar i söder och öster till Kalmar län. Inom socknen finns ett flertal sjöar däribland Åsunden. Huvudnäringarna har varit åker och skogsbruk. En av de mest betydande industrierna har Hults tegelbruk varit. I socknen har det funnits ett säteri, Gröninge. Kila by har fått mycket uppmärksamhet genom professor Sigurd Erixons dokumentation av byggnaderna och miljön.

KYRKOMILJÖN

Hycklinge kyrka är belägen ca 15 km sydöst om Kisa vid sjön Åsunden. Den ligger på en höjd i samhället, som består av villor och radhus. Den f d skolan ligger på kyrkbacken väster om kyrkan. Den utgörs av en mycket välbevarad reveterad byggnad uppförd på 1860-talet och används nu som församlingshem. Det f d fattighuset ligger i vinkel till skolan och har även använts som småskola. Det är en tvåvånings timrad byggnad från 1700-talet med rödfärgade

fasader under högt brutet tak. Norr om kyrkan finns en f d prästgård, uppförd som privatbostad på 1910-talet samt ett nyare skolområde.

Hycklinge 1904.

KYRKOGRÅDEN

Beskrivningen och historiken kompletteras efter avslutad kyrkogårdsinventering.

KYRKOBYGGNADEN

Det är lite känt om Hycklinge medeltida kyrka. Det har med största sannolikt funnits en kyrka redan under 1100-talets slut eller 1200-talets början. Om det var samma kyrka som utdömdes som mycket bristfällig i mitten av 1700-talet eller om den hade ersatts av en stenkyrka är oklart. Den kyrkobyggnad som beskrivs i mitten av 1700-talet var uppförd av gråsten med rektangulärt långhus. Kyrkan var tornlös och en klockstapel av trä fanns strax utanför kyrkogården. Stiftsmurmästaren Petter Andersson fick i uppdrag att utföra ritningar till en ny kyrkobyggnad. Ritningarna godkändes inte av Överintendentsämbetet, som genom arkitekt Olof Tempelman utförde nya ritningar. Olof Tempelman (1745-1816) var anställd vid Överintendentsämbetet och var professor i arkitektur vid Konstakademien. Han var uppvuxen i Östergötland och engagerade sig i ett flertal kyrkobyggen i länet. Två ritningar från 1775 finns bevarade och visar en kyrkobyggnad i brytningspunkten mellan rokoko och den begynnande gustavianska stilen. Kyrkan uppfördes sannolikt av murmästaren Petter Andersson med återanvändning av de medeltida murarna i norr och väster. Kyrkan stod klar 1778 och fem år senare var även tornet klart. Det visade sig dock ganska omgående att den södra muren var för dåligt grundlagd och kyrkan hotade att rasa. Den revs, med undantag av tornet, år 1791. Arkitekt Per Wilhelm Palmroth vid Överintendentsämbetet stod för ritningarna till den nya kyrkan, som uppfördes av stiftsbyggmästaren Casper Seurling intill

det bevarade tornet. Kyrkan uppfördes 1792 av sten med rektangulärt långhus med tresidigt avslutat kor i öster och sakristia mitt på nordsidan.

Hycklinge kyrka 1904.

Den nya kyrkan försågs med en ny altarprydnad med altartavla målad av Pehr Hörberg 1794. Han hade sannolikt även ritat omfattningen, som återfinns bl a i Ekeby kyrka i Närke från 1793 och 1794 i Lekeryds kyrka i Småland. Han dekorerade även läktarbarriären med medaljonger med kungaporträtt i grisaille, dvs i gråtoner. Målaren, tecknaren, grafikern och skulptören Pehr Hörberg (1746-1816) var sin tids mest anlitade kyrkomålare. Han har målat 87 altartavlor varav 57 i Östergötland. Orgel tillkom 1810 och var byggd av orgelbyggaren Pehr Schiörlin i Linköping. Även han var ofta anlitad. Predikstolens tillkomsthistoria är ännu inte helt utredd. Enligt äldre uppgifter ska predikstolen från 1692 ha flyttats över till de nya kyrkorna och ersatts av en ny predikstol först 1845-55. På ritningarna till kyrkans nybyggnad från 1775 och 1792 är predikstolen placerad på norra väggen med uppgång direkt från sakristian. Den nuvarande predikstolen ska enligt uppgift ha tillverkats av en lokal snickare i mitten av 1800-talet. Den tofsförsedda baldakinen har samma utförande som den samtida i Horns kyrka och de är sannolikt tillverkade av samma snickare. Korgen och baldakinen skiljer sig något åt i utförandet och korgen kan eventuellt vara äldre. I slutet av 1800-talet renoverades kyrkan och de nuvarande fönstren med nygotisk spröjsning och delvis färgade glas tillkom. Sannolikt härrör även ytterdörren till västportalen från samma tillfälle.

Nästa större renovering utfördes först 1961 under ledning av arkitekt Kurt von Schmalensee. Det var framför allt interiören som förändrades med läktarunderbyggnader, vilka inreddes till bl a brudkammare och kapprum. Bänkarna moderniserades och bänkkvarteren gjordes om

med sidogångar. Exteriören renoverades först 1992 efter ritningar utförda av ATRIO arkitekter i Västervik.

Exteriör beskrivning

Kyrkan är orienterad i öst-västlig riktning med ett rektangulärt långhus med tresidigt avslutat korparti, sakristia mitt på norra långsidan och torn i väster. Kyrkan och tornet är uppförda av sten med vita putsade fasader. På såväl långhus som torn finns ankarjärn. Tornet saknar sockel, medan långhuset har en grå spritputsad sockel. Sadeltaket är valmat mot öster och täckt med svartmålad plåt med jämna falsar och ståndrännor. Taket har sannolikt delvis bevarat plåten från 1885 års renovering. En vindflöjel finns över koret med årtalet 1819. Tornet kröns av en svängd huv med plåtklädd lanternin med takfall täckta med kopparplåt. Klockvåningen är försedd med rundbågiga öppningar med gråmålade plåtinklädda luckor. Den östra öppningens nedre del döljs av långhusets övre takparti, vilket kan indikera att det äldre rivna långhuset var något lägre. Fönsteröppningarna är rundbågiga med inmurade, äldre, gråmålade, spröjsade träbågar i nygotik. De övre glasen är färgade. Fönstren ska enligt uppgift vara skänkta av förre nämndemannen Lars Magnus Pettersson i Hagaberg, född 1825. Fönsterblecken är av svartmålad galvaniserad plåt. Huvudingången är via tornet i väster, vilken är försedd med en rundbågig portal med en äldre dubbeldörr med dekorativt utformade grönmålade speglar. Över den västra ingången finns en kalkstenstavla med följande text; KYRKAN BYGGDES NY 1778, TORNET AF GRUND UPMURADT 1783. GUDI ALLENA ÄRAN. En ingång finns även centralt placerad på södra långsidan. Portalen har en omfattning i gustaviansk stil med överliggande lunettfönster med färgat glas. Dörren som sannolikt är ursprunglig är av samma typ som dörren mellan vapenhus och långhus. Den är grönmålad och klädd med en profilerade panel i rombmönster. På sakristians västra sida finns nedgång till källare/pannrum och i norr finns två källarfönster.

Interiör beskrivning

Långhuset är rektangulärt med ett trägolv av breda brädor med en sliten lack. Väggarna är vitputsade och något nedsmutsade. Taket består av ett vitgråmålat trätunnvalv, som avslutas nedtill med en gråmålad profilerad list. I väster finns en dörr med glasad överdel till läktarunderbyggnaderna, som är ritad av arkitekt Kurt von Schmalensee 1961. Mitt på södra långsidan finns ytterligare en ingång. Det är en dubbeldörr med grönmålad insida. Mitt emot på norra sidan finns dörren till sakristian, vilken är en stickbågig, grågrönmålad enkeldörr med dekorativ panel i rombmönster och med äldre smide. De rundbågiga fönstren har innanfönster, som består av en vitgråmålad småspröjsad träbåge, som är skruvad i ytterbågen. Bänkarna är indelade i fyra kvarter och är slutna mot mittgången och mot väster och öster, men med en sidogång som avslutas med en panel mot ytterväggarna. Luckorna är enkla och målade i en grön ton med gulnad fernissa. Golvet ligger något högre än mittgången och består av smala brädor. Predikstolen med baldakin är placerad på den norra sidan med en oval korg med trappa mot öster. Den är vitgrå med förgyllningar. Baldakinen är av samma typ som den som 1700-talspredikstolen i Horn kompletterades med i mitten av 1800-talet.

Läktaren i väster bärs upp av vinröda kvadratiska pelare med avfasade hörn. Läktarbarriären är slät med tre infällda medaljonger med målningar på duk utförda av Pehr Hörberg, sannolikt 1794, och föreställer Adolf Fredrik, Gustav III och Gustav IV Adolf vilka är målade i grisaille. Läktarens undersida består av gråvitmålade breda brädor. Under läktaren finns underbyggnader, utförda 1961 efter ritningar av arkitekt Kurt von Schmalensee. Underbyggnaderna är indragna från ytterväggarna i söder och norr och lämnar fönstren fria. Väggarna, som har mjukt rundade hörn, är putsade mot kyrkoummet i grått och svart. Det södra rummet används som brudrum eller väntrum och det norra som kapprum och el-central. Båda underbyggnaderna har fönster i söder och norr som ger ett indirekt ljus. Taket utgörs av

läktarens undersida och golvet består av smala brädor. I väster finns den äldre dörren till vapenhuset, som på insidan har en gråmålad slät panel. Läktaren når man via en dörr från tornets första våning. Dörren är av samma typ som till sakristian, d v s med en äldre profilerad panel i rombmönster. Den är breddad, vilket antyder att den har haft en annan tidigare placering. På läktarens södra sida finns gradänger och äldre bänkar med raka ryggar bevarade, medan de på den norra sidan ersatts av lösa stolar. Orgeln är nytillverkad 1975 av Robert Gustavssons Orgelbyggeri AB i Härnösand. Fasaden är utförd som en kopia av den ursprungliga Schiörlinorgeln, vars fasad skänktes till Historiska museet för att sammanfogas med orgelverket, som skänktes redan 1928.

Koret ligger i samma nivå som långhusgolvet och har i stort sett samma ytskikt som långhuset. I golvet finns en gravhäll, som enligt inskriptionen skall vara lagd över riddaren Bootolf Jonsson, som avled 1333. I golvet finns även en lucka till katafalkförvaring. Fönstren har samma utförande som långhuset, men med antikglas i innerbågen. I söder och norr finns korbänkar med äldre luckor och gavlar. Altaret, som är av trä och gråmålat, är nytillverkat vid renoveringen 1961. Altartavlan, som föreställer Kristi korsfästelse är målad av Peh Hörberg 1794. Den är infattad i en gustavianskt arkitektoniskt uppbyggd omramning med ett smalt band med grisaillemålningar som återger Bergspredikan, även utförd av Pehr Hörberg. Den halvrunda altarringen är samtida med altaruppsatsen och sammanbyggd med denna i öster. Altarringen är enkelt uppbyggd med vita fält med gröna lister och sparsam förgyllning. Under den vita färgen anas en gul-tonig marmorering. Dopfunten är av granit med inhuggen text; GÅVA TILL HYCKLINGE KYRKA AV KYRKLIGA SYFÖRENINGEN ÅR 1942. Nummertavlorna är ovala med en enkel förgylld ram.

Sakristian är placerad mitt på den norra väggen. Den nås via långhuset genom en stickbågig öppning med en äldre, sannolikt ursprunglig dörr med profilerad panel i rombmönster. Golvet består av smala plankor. Väggarna är putsade och avfärgade i en ljus ton. Taket är plant och består av avlutade breda brädor. I norr finns en rundbågig fönsteröppning med innanfönster. Utmed västra väggen finns skåpsinredning, som tillkom vid renoveringen 1961.

Vapenhuset, som är beläget i tornets bottenvåning, har ett trägolvet med en sliten lack. Väggarna är putsade och avfärgade i en ljus ton. Taket är plant med avlutade breda brädor. Mot långhuset finns en i putsen avtrappad dörröppning med en dubbeldörr klädd med profilerad panel i rombmönster. I söder och norr finns stickbågiga fönsteröppningar, som saknar innanfönster. I norr finns trappan till tornet och läktaren. Den är inklädd med en gråmålad slät panel med dörr till el-central under trappan. I vapenhuset förvaras två stenar, som påträffades vid dräneringsgrävning runt kyrkan 1992. Den ena utgörs av ett sandstenspodium med ett uttömningshål och har tolkats som en del till den medeltida dopfunten. Den andra stenen är mycket ovanlig med ristningar och text på latin på båda sidorna

Tornets första våning når man via en öppen trappa från vapenhusets norra sida med uppgång från öster. Trappan har steg av äldre obehandlat trä och med ett enkelt gråmålat spjälräcke. Första våningen har ett äldre obehandlat trägolvet och vitputsade väggar. I väster finns en rund fönsteröppning och i öster finns dörren till orgelläktaren. Andra våningen har i stort sett samma utformning, men med norra sidan avdelad genom en enkel trävägg. I förrådet finns stora sädesbingar. I söder och norr finns små fönsteröppningar. Där över finns klockvåningen. Kyrkan har två klockor; storklockan omgjuten 1966 och lillklockan omgjuten 1814 av Joh Jac Granberg i Norrköping .

Långhusvinden nås via en lucka över orgelläktaren och besiktigades inte vid inventeringstillfället.

KULTURHISTORISK BEDÖMNING

Kyrkan och kyrkogården utgör tillsammans med de mycket välbevarade f d skol- och fattighuset samt den senare skolbebyggelsen en kyrkomiljö som fortfarande vittnar om kyrkplatsen som socknens centrum.

Kyrkogården

Den kulturhistoriska bedömningen kompletteras efter avslutad kyrkogårdsinventering.

Kyrkobyggnaden

Hycklinge kyrka är en god representant för de stora kyrkobyggnader som uppfördes i slutet av 1700-talet till följd av bl a befolkningsökningen. Kyrkans exteriör präglas framför allt av det sena 1700-talet med den svängda tornhuvan i rokoko, de enkla fasaderna med sydportalens nyklassicistiska omfattning och sakristians placering mitt på nordsidan. De nygotiskt spröjsade fönsterbågarna med kulörta glas tillkom 1885.

Interiören präglas i stort sett av två tidsskeden; det sena 1700-talet och Kurt von Schmalensees renovering 1961. Korpartiet med sina välbevarade korbänkar domineras av Pehr Hörbergs altartavla med tillhörande omfattning och altarring. Altarprydnaden har tillsammans med läktarbarriärens grisaillemålningar stora regionala och konstnärliga värden.

Läktarens södra sida har bevarat sina ursprungliga gradängar och bänkar. Värt att notera är även gravhällen från 1300-talet.

Sammanfattning

- Kyrkan och kyrkogården utgör tillsammans med de mycket välbevarade skol- och fattighusen ett intressant exempel på ett sockencentrum.
- Kyrkans exteriör präglas framför allt av det sena 1700-talet med tornhuven, den nyklassicistiska sydportalerna med ålderdomliga dörrar samt även av det sena 1800-talet med nygotiska fönsterbågar med färgat glas.
- Pehr Hörbergs altartavla med tillhörande omfattning och läktarbarriärens porträttmålningar har mycket stora konstnärliga och regionala värden.

HÄNDELSELISTA

Förteckningen gör inga anspråk på att vara komplett. Den bygger enbart på nedan redovisade källor och kan i framtiden komma att revideras.

- 1100- Nybyggnad – Kyrka av sten, utformning oklar, dock utan torn. (BR)
- 1200-1249 Specifika inventarier – dopfuntscuppa av kalksten, sandstensfundament och fragment av cuppan bevarad. Tillskriven Bestiariusgruppen och dess efterföljare (GL, Ömd)
- 1333 Specifika inventarier – medeltida gravhäll, sedan 1961 placerad i korgolvet. (SvK)
- 1748 Specifika inventarier – lillklockan omgjuten, även 1814. (HM)
- 1754 Fast inredning – en predikstol tillverkad 1692 inköptes från Oppeby kyrka, ersattes sannolikt av en ny 1845-55. (BR)
- 1775 Nybyggnadsritning. Arkitekt Olof Tempelman, Överintendentsämbetet. (ATA)
- 1778 Nybyggnad – Kyrka av sten med rektangulär plan med raksluten altarvägg och sakristia i norr. Den medeltida kyrkans västmur och delar av nordmuren ingick. Revs 1791. Arkitekt Olof Tempelman, byggmästare stiftsmurmästare Peter Andersson. (BR)
- 1782 Nybyggnad – Torn av sten** i anslutning till långhuset från 1778. (BR)
- 1791 Riven – Kyrkan från 1778 revs p g a felaktigheter vid grundläggningen. (BR)
- 1792 Nybyggnad – Kyrka av sten** med rektangulärt långhus med tresidigt avslutat kor och sakristia i norr uppfördes i anslutning till 1782 års torn. Arkitekt Per Wilhelm Palmroth, Överintendentsämbetet, byggmästare Casper Seurling. (BR)

- 1794 Specifika inventarier – altartavla ”Kristi korsfästelse” målad av Pehr Hörberg, skänkt av ryttmästaren Swante Duvall, Axel Isak Gyllenhammar och dennes hustru Eva Elisabeth Kraft på Gröninge, vars vapen finns målade under tavlan. (SvK, BR, MH)
- 1794 Arkitekturbunden utsmyckning – orgelläktarbarriären målades med porträttmedaljonger av Adolf Fredrik, Gustav III och Gustav IV Adolf, målade av Pehr Hörberg. (BR)
- 1809-1810 Fast inredning – orgel byggd av orgelbyggaren Pehr Schiörlin, Linköping, sedan 1975 är både verk och fasad uppbyggda på Historiska Museet, Stockholm, då den ersattes av en kopia. (BR)
- 1814 Specifika inventarier –lillklockan från 1748 omgjuten av Joh Jac Granberg, Norrköping. (GL)
- 1830-1839 Fast inredning – nya bänkar. (SvB)
- 1845-1855 Fast inredning – den äldre predikstolen ersattes helt eller delvis av en ny predikstol, tillverkad av en lokal snickare. (HM)
- 1885 Ändring – ombyggnad, exteriör, tornets befintliga spåntak ersattes av kopparplåt och långhusets tegeltak mot plåt, fasaderna omputsades och eventuellt förstörades fönsteröppningarna, nya träfönster med nygotisk spröjsning och några kulörta glas. De äldre fönstren placerades i en smedja vid Hults bruk. (HM, SvK, SvB)
- 1885 Vård/underhåll, interiör, omputsning av väggarna, ommålning av inredningen i vitt och guld m m. (SvK, SvB)
- 1885 Teknisk installation – Kamin, öster om sydportalen. (SvK, ÖLM)
- 1901 Specifika inventarier – storklockan omgöts av Joh A Beckman & Co, Stockholm, omgöts av 1966. (GL)
- 1922 Konservering – specifika inventarier – altartavla renoverad, konservator Gustaf Nilsson, Norrköping. (SvK)
- 1926 Ändring – ombyggnad, interiör, nytt golv i bänkkvarteren, den ursprungliga färgsättningen togs fram på inredningen, målarmästare Mauritz Ekholm, Malmslätt. (SvK)
- 1931 Ändring – fast inredning, nytt orgelverk av orgelbyggare Olof Hammarberg, Göteborg. Det gamla skänktes till Nordiska museet, som 1947 skänkte det till Historiska museet, Stockholm. (SvK)
- 1939 Ändring – ombyggnad, interiör, nytt golv i bänkkvarteren och i sakristia, antikglas monterades i korffönstren. (SvK, SvB, ÖC 1939-09-14))
- 1939 Teknisk installation – nytt värmesystem med lågtrycksånga, nytt pannrum under sakristian med nedgång utifrån. Elektrisk belysning. (SvK, SvB)
- 1961 Ändring – ombyggnad, interiör, nytt bredare altare, altarringen sänktes, sidogångar upptagna utmed väggarna, nya eller ombyggda bänkar,

- läktarunderbyggnader under läktarens mittparti, korffönstrens antikglas ersattes med ofärgat glas, eventuellt tillkom innanfönstren, den medeltida gravhällen flyttades från korsgången till korgolvet. Isolering av vinden och under golven. Ommålning av interiören i grå toner. Sakristian försågs med ny skåpsinredning. Arkitekt Kurt von Schmalensee, Norrköping. (SvK)
- 1961 Teknisk installation – nytt elektriskt värmesystem. (SvK)
- 1966 Specifika inventarier – storklockan, omgjuten 1901, sprack och omgöts. (ÖLM)
- 1975 Fast inredning – Ny orgel med ny fasad utförd som kopia av Schiörlinorgeln, fasaden skänktes till Historiska museet för att sammanfogas med orgelverket, som skänktes tidigare. Robert Gustavssons Orgelbyggeri AB, Härnösand. (SvK)
- 1984 Vård/underhåll, exteriör, plåttaket ommålades. (Kinda Posten 1984-07-13)
- 1992 Arkeologisk schaktkontroll i samband med dränering runt kyrkan. Ett sannolikt podium till den medeltida dopfunten samt en ovanlig sten med ristningar och latinsk text påträffades. De förvaras i vapenhuset. Östergötlands länsmuseum. (ACF)
- 1992-1993 Ändring – ombyggnad, exteriör, putslagning och avfärgning, målning av snickerier samt plåttak. Nytt koppartak på tornet, lagning av rötskadat virke i tornet, den putsade takkanten ersattes av profilhyvlade plankor med samma utformning. Omläggning av plåt på solbänkarna. Ny trappa till nedgång till pannrum samt ny övertäckning med plåtklädda luckor. Dränering runt kyrkan med nya brunnar och dagvattenledning. ATRIO Arkitekter, Västervik. (SvK)
- 1993 Vård/underhåll, interiör, tunnvalvet över orgelläktaren ommålades. (HM)
- 2005 Kulturhistorisk inventering av kyrkan och kyrkomiljön, utförd av Östergötlands länsmuseum på uppdrag av Linköpings stift.

Förkortningar

- ACF – Feldt, Ann-Charlott, Ubba och Ragnar reste en sten i Hycklinge. Ingår i kulten – makten – människan, arkeologi i Östergötland. Meddelanden från Östergötlands länsmuseum 2003.
- ATA – Antikvarisk-topografiskt arkiv, Riksantikvarieämbetet
- BR – Bebyggelseregistret - kulturhistorisk bebyggelseinformation, Riksantikvarieämbetet; www.bebyggelseregistret.raa.se
- GL – Lindqvist, Gunnar, Horns kyrka och Hycklinge kyrka, Linköpings stifts kyrkor, 1959.
- HM – Muntliga uppgifter av Hans Merseburg
- SvK - Manuskript till Sveriges Kyrkor, Kyrkobyggnader 1760-1860. Del 5 Östergötland, Riksantikvarieämbetet
- ÖC – Östgöta Correspondenten
- ÖLM – Östergötlands länsmuseums topografiska arkiv
- Ömd – Ullén, Marian & Ljungstedt, Sune, Östergötlands medeltida dopfuntar. Studier till Sveriges Kyrkor 2003.

ÖVRIGT

Aktuella skyddsformer

Kyrkan och kyrkogården är skyddade enligt Lagen om kulturminnen 4 kap. Hycklinge kyrkomiljö, K23, är utvärderad som kulturhistorisk värdefull miljö i kulturminnesprogrammet för Östergötland, utgivet av länsstyrelsen i Östergötlands län 1983.

Övriga inventeringar

Sedan 2002 pågående inventering av kyrkogårdar/begravningsplatser i Östergötlands län, utförs av Östergötlands länsmuseum.

Prästgårdsinventeringen i Östergötlands län, utförd av Östergötlands länsmuseum 1978.

Skolinventeringen i Östergötlands län, utförd av Östergötlands länsmuseum 1978.

Källor

Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA), Riksantikvarieämbetet

Bebyggelseregistret - kulturhistorisk bebyggelseinformation, Riksantikvarieämbetet;
www.bebyggelseregistret.raa.se

Feldt, Ann-Charlott, Ubba och Ragnar reste en sten i Hycklinge. Ingår i kulten – makten – människan, arkeologi i Östergötland. Meddelanden från Östergötlands länsmuseum 2003.

Manuskript till Sveriges Kyrkor, Kyrkobyggnader 1760-1860. Del 5 Östergötland, Riksantikvarieämbetet

Ridderstad, Anton, Historiskt, Geografiskt och Statistiskt lexikon öfver Östergötland, A-N, Norrköping 1877.

Sveriges Bebyggelse, Östergötlands län, del VI, Uddevalla 1948.

Östergötland, landskapets kyrkor. Red. Ingrid Sjöström och Marian Ullén. Forskningsprojektet Sockenkyrkorna. Kulturarv och bebyggelsehistoria. Riksantikvarieämbetet 2004.

Östergötlands läns kalender 1872.

Östergötlands länsmuseums arkiv.

Kartor

Häradsekonomisk karta 1868-1877, Hycklinge

Ekonomisk karta, 1946 och 1980, blad 7G 4b Hycklinge

Sammanställt av Östergötlands länsmuseum i september 2005. Den kulturhistoriska bedömningen har utförts i samverkan med Länsstyrelsen i Östergötland.